

... Υπάρχουν, κατά την γνώμη μου, μερικοί βασικοί κανόνες πού πρέπει νά προσδιορίζουν, καί προσδιορίζουν, τίς διμερείς σχέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέ κινήματα ή κόμματα στο έξωτερικό. Βεβαίως υπάρχουν πολλοί τρόποι γιά ν' αναπτύξει κανείς τό θέμα τών διμερῶν σχέσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέ άλλα Κόμματα ή Κινήματα. Έχουμε επιλέξει έναν, τόν όποιον θεωρώ σχετικά άπλό. Είναι μία λογική ανάλυση, έννοιολογική, τών σημείων εκείνων ή τών άξόνων βάσει τών όποίων επιβάλλεται ή είναι σωστό νά αναπτυχθοῦν πολιτικές σχέσεις ανάμεσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί σέ άλλα Κόμματα στο έξωτερικό.

Α) ΟΙ ΛΕΩΝΕΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Τό πρώτο κριτήριο, είναι ποιές κοινωνικές δυνάμεις εκφράζουν αυτά τά κόμματα στο έξωτερικό. Εκφράζουν τή μεγαλοαστική τάξη, τά συμφέροντα τών εργαζόμενων, εργατῶν, αγροτῶν, τών μικρομεσαίων ; Κοινωνικά ποιές τάξεις εκπροσωποῦν, ποιά συμφέροντα εξυπηρετοῦν ;

Αυτό απαιτεῖ βέβαια μία μελέτη, μία εξέταση συγκεκριμένη γιά κάθε χώρα πού μιλάμε. Πρέπει νά δει κανείς"ολο τόχχάσμα τών πολιτικῶν δυνάμεων της, ὥστε νά μπορέσει νά συναρτήσει τήν πολιτική ενός Κόμματος μέ τήν κοινωνική του βάση. Γιά τό ΠΑ.ΣΟ.Κ., συγκεκριμένα, έχουμε πει πολλές φορές, ὅτι ἐμεῖς εκφράζουμε, εκπροσωποῦμε τά συμφέροντα τών μή προνομιοῦχων στρωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καί σ'αυτούς συγκαταλέγουμε τούς αγρότες, τούς εργάτες, τούς μισθωτούς, τούς ἐπαγγελματίες, τούς ἐπιστήμονες, τούς νεολαίους, τούς μικρομεσαίους. Τό Κίνημά μας, σέ ἀντίθεση μέ τά κλασσικά Κομμουνιστικά Κόμματα, δέν ὁμιλεῖ γιά τήν πρωτοπορεία τῆς εργατικῆς τάξης. Τό κόμμα μας συνειδητά εκφράζει τά συμφέροντα ὅλων τών καταπιεσμένων πού, μέ τόν ένα ή τόν ἄλλο τρόπο, εἶναι ἀντικείμενα ἐκμετάλλευσης ἀπό τό μεγάλο κεφάλαιο. Αυτό εἶναι μία ἰδιόμορφη τοποθέτηση στήν Ἑλλάδα, ἀλλά πιστεύω ἀκράδαντα πώς εἶναι ή σωστή τοποθέτηση, σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τό Λαϊκό Κίνημα, γιατί ή Ἑλλάδα δέν εἶναι μία χώρα πού ἔχει ὀλοκληρωθεῖ Καπιταλιστικά. Ἐάν πράγματι εἶχε ὀλοκληρωθεῖ καπιταλιστικά, μπορούσαμε νά δώσουμε μεγαλύτερη ἀνυση, νά μιλήσουμε γιά τούς εργάτες καί τούς μισθωτούς, παρακάμπτοντας τά ἄλλα κοινωνικά στρώματα, τά ὁποῖα εἶναι χαρακτηριστικά τών ἡμιανεπτυγμένων καπιταλιστικά χωρῶν. Αυτό, λοιπόν, τό κριτήριο εἶναι ένα βασικό, ἀλλά δέν ἀρκεῖ.

Τό δεύτερο στοιχεῖο, ὁ δεύτερος ἄξονας, ή δεύτερη παράμετρος, ἂν θέλετε, ἔχει σχέση μέ τό πρόγραμμα καί τούς μακρινούς στόχους ενός Κόμματος ή Κινήματος. Πρός ποιά κοινωνική δομή εἶναι προσανατολισμένο τό Κίνημα, τό Κόμμα ή ή πολι-

τική δύναμη ; Έμεϊς έχουμε, βασικά, ένα τρίλογο. Μιλάμε για Έθνική Άνεξαρτησία, για Ασική Κυριαρχία, τήν όποία συνδέουμε άμεσα μέ τήν δημοκρατική πολιτική δομή τής Πολιτείας καί για Κοινωνική Άπελευθέρωση τών εργαζόμενων, ή όποία είναι βασικά ό σοσιαλιστικός μετασχηματισμός τής κοινωνίας μας. Πιστεύουμε σ'ένα Σοσιαλισμό άποκεντρωμένο, σ'ένα Σοσιαλισμό ό όποϊος βασίζεται στήν ένεργό συμμετοχή τοῦ Λαοῦ σέ όλα τά προβλήματα πού τόν άφοροῦν, στήν αὐτοδιαχείριση τών εργαζόμενων καί τών φορέων τής Τοπικής Αὐτοδιοίκησης. Έχουμε, δηλαδή, ένα δράμα συγκεκριμένο, πρὸς τό όποιο έχουμε χαράξει τήν πορεία μας.

Τό δεύτερο, επομένως, στοιχείο όταν επιλέγουμε μιά έπαφή μέ ένα Κόμμα, είναι ποιός είναι ό όραματισμός του, ποιά είναι ή πορεία του. Δέν ένδιαφέρει νά ξέρουμε, άπλως, τή διακήρυξή του. Τό θέμα είναι άν, στήν καθημερινή του πολιτική πράξη, διασαίνονται οί μακροπρόθεσμοι στόχοι του ή όχι. Ή καθημερινή πολιτική πράξη επιβεβαιώνει ή άναιρεί τό δράμα πρὸς τό όποιο πορεύεται ; Χρειάζεται επομένως, μιά συγκεκριμένη μελέτη τής συμπεριφοράς, τής πολιτικής πράξης μιᾶς πολιτικής δύναμης, για νά μπορέσει κανείς νά καταλήξει σέ ό,τι άφορᾷ τούς στόχους πού έξυπηρετεῖ.

Τό τρίτο στοιχείο είναι ή τοποθέτηση ενός Κόμματος ή ενός Κινήματος στήν παγκόσμια σύγκρουση ανάμεσα σέ μητρόπολη καί περιφέρεια. Τοῦτο για τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι κρίσιμο. Στή δική μας σκέψη καί άνάλυση, ή αντίθεση αὐτή μητρόπολης καί περιφέρειας, πού συνδέεται άμεσα μέ τόν ἱμπεριαλισμό, έχει τεράστια σημασία. Γιατί ό άγώνας τών τάξεων, άν θέλετε, στήν εποχή μας παίρνει μιά ιδιαίτερη μορφή - άπό τά τέλη τοῦ προηγούμενου αἵωνα - τή μορφή τής σύγκρουσης μεταξύ τοῦ άναπτυγμένου Βορρᾶ καί τοῦ ὑπανάπτυκτου Νότου. Έτσι, ένα έθνικοαπελευθερωτικό Κίνημα, όπως είναι τό Κίνημα τών Παλαιστινίων, όπως ήταν τό Κίνημα στήν Άλγερία, τό FLN, αποτελοῦν για μᾶς συνεργάσιμους πολιτικούς οργανισμούς, γιατί παίρνουν μιά θέση ένεργό στή μεγάλη αὐτή σύγκρουση, πού χαρακτηρίζει τήν εποχή μας.

Υπάρχουν, όμως, καί δύο πρόσθετοι παράμετροι ή άξονες, πού πρέπει νά ξεετάσουμε καί ή πρώτη άπ'αὐτές είναι ή συμβολή μιᾶς πολιτικής δύναμης, ενός Κόμματος, στήν άποδυνάμωση τών πολιτικοστρατιωτικῶν στρατοπέδων. Έχουμε δύο πολιτικοστρατιωτικά στρατόπεδα. Τήν Άτλαντική Συμμαχία μέ έπικεφαλής τίς ΗΠΑ καί τό Άνατολικό μπλόκ, μέ έπικεφαλής τή Σοβιετική Ένωση. Θά κάνω μία διάκριση έπ'αὐτοῦ πού έχουμε κάνει καί στό παρελθόν, ότι ή έξωτερική δυναμική τοῦ σύγχρονου μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ οδηγεί σέ έπεκτατισμό, σέ άνάγκη επέκτασης τοῦ τρόπου παραγωγῆς, τοῦ τρόπου ζωῆς, τών μητροπόλεων τής Δύσης. Ή άποψη πού μέχρι τώρα τουλάχιστον έχουμε εκφράσει στό ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι ότι δέν υπάρχει έγγενής στάση, έσωτερικός κοινωνικός μηχανισμός, ό όποϊος σπρώχνει τή Σοβιετική Ένωση, τίς χώρες τοῦ Άνατολικοῦ μπλόκ σέ έπεκτατισμό. Μπορεῖ νά υπάρχουν πρά-

Ξεις έπεκτατισμοϋ, άλλ'αϋτές δέν συνδέονται μέ τήν έσωτερική ανάγκη τοϋ κοινω-
νικοϋ συστήματος, τής κοινωνικής δομής. Συνδέονται περισσότερο μέ προβλήματα
πού άφοροϋν τόν ήγεμονικό ρόλο μιās υπερδύναμης. Αϋτή είναι μιá διάκριση πού κά-
νουμε, παρά τό γεγονός ότι πρόσφατα έχει αναλάβει έπεκτατικές πρωτοβουλίες
ή Σοβιετική Ένωση, όπως ή είσβολή στό 'Αφγανιστάν.

Έτσι, αϋτή τήν ώρα, μπορεί νά πει κανείς ότι υπάρχουν έπεμβάσεις τής Σο-
βιετικής Ένωσης μέσα στό κατά πολύ σκληρότερο παιγνίδι πού παίζεται ανάμεσα
στό Δυτικό μπλόκ, στίς ΗΠΑ καί στό 'Ανατολικό, στή Σοβιετική Ένωση.

Τό τέταρτο στοιχείο είναι, ποιá είναι ή συμβολή ενός Κόμματος, συνήθως
κυβερνώντος, στήν άποδυνάμωση τών πολιτικοστρατιωτικών μπλόκ. Θά δώσω έδω ένα
παράδειγμα, τό παράδειγμα τής Ρουμανίας. 'Ανήκει στό Σύμφωνο τής Βαρσοβίας. 'Ο-
μως είναι σαφές ότι ό Τσιουσέσκου, μέσα σ'αϋτά τά πλαίσια τοϋ Συμφώνου τής Βαρσο-
βίας, αγωνίζεται γιά τή μεγαλύτερη δυνατή 'Ανεξαρτησία, γιά ανάπτυξη πρωτοβου-
λιών τής Ρουμανίας πού έρχονται συχνά σέ αντίθεση μέ τή γραμμή πλευσης τής Σο-
βιετικής Ένωσης. Στή Δύση, ή Γαλλία μάς δίνει ένα παράδειγμα χαλάρωσης τών
δεσμών μέσα στά πλαίσια τής 'Ατλαντικής Συμμαχίας. Γιά τή Γιουγκοσλαβία, βέβαια,
δέν υπάρχει θέμα, ανήκει ξεκάθαρα στό χώρο τών άδεσμεϋτων.

Τέλος, υπάρχει γιά μάς πρόσφατα μιáκαινούργια διάσταση, ύστερα από τίς
ραγδαίες παγκόσμιες εξέλιξεις καί τό πύκνωμα τής συννεφιάς. 'Η αύξηση τών
κινδύνων γιά μιá παγκόσμια σύγκρουση έχει πάρει πραγματικά επικίνδυνες διαστά-
σεις. Μιλώντας στή Βουλή, πάνω στό θέμα τής έξωτερικής πολιτικής τής χώρας μας,
είπα ότι τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί γενικότερα όλες οί προοδευτικές δυνάμεις τής πατρίδας
μας πρέπει νά αναλάβουμε μιá σταυροφορία σέ παγκόσμια κλίμακα, γιά νά συμβάλλου-
με στήν άποκλιμάκωση, νά συμβάλλουμε στήν ύφεση καί τόν άφοπλισμό, πού είναι ό-
ροι έπιβίωσης τής ανθρωπότητας. 'Αρα, ή θέση ενός πολιτικοϋ Κόμματος, ενός Κι-
νήματος στό θέμα τοϋ άφοπλισμοϋ, τής ύφεσης, τής ειρήνης, τής άποκλιμάκωσης, ά-
ποκτá ιδιαίτερη σημασία, αλλά σέ ό,τι άφορá τήν καθημερινή μας πολιτική πράξη
έχει τώρα πάρα πολύ μεγάλη σημασία καί ίσως σ'ένα βαθμό καί προτεραιότητα.

β) ΠΩΣ ΒΛΕΠΕΙ ΤΟ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΣΕΩΝ :

Τώρα, αξίζει νά ποϋμε πιό ξεκάθαρα πώς έννοοϋμε τήν ανάπτυξη έμείς σχέ-
σεων μέ ένα άλλο Κόμμα ή Κίνημα. 'Ανάπτυξη σχέσεων, αν πρόκειται μονάχα γιά
άνταλλαγή πληροφοριών, έχει τό ένδιαφέρον της, αλλά δέν γεννά μεγάλα προβλήματα.
'Ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί νά έχει κανείς, αν θέλει, ή μέ Κινήματα καί Κόμμα-
τα πού είναι πολύ κοντά του, ή μέ άλλα πού δέν εΐναι καθόλου κοντά του, αλλά ύ-
πάρχει ένδιαφέρον νά ανταλλαγοϋν άπόψεις. Έμείς μιλάμε γιά κάτι άλλο. Μιλάμε
γιά συνεργασία καί όχι γιά άπλή άνταλλαγή άπόψεων. Γιά νά υπάρξει συνεργασία

ανάμεσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ένα άλλο Κόμμα ή Κίνημα - μιλά για το εξωτερικό - θα πρέπει να προσδιορίσουμε ότι υπάρχει κάποιος κοινός τόπος, κάποια επικάλυψη της πολιτικής πρακτικής και των ιδεολογικών θέσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Διαφορετικά δεν έχει νόημα μιλά συνεργασία. Παράδειγμα : Μπορεί να συνεργαστούμε με ένα κόμμα στον αγώνα ενάντια στους εξοπλισμούς, στον αγώνα για την ύφεση και την ειρήνη. Μπορεί να συνεργαστούμε με άλλο κόμμα γιατί κοινός μας στόχος είναι η κατάργηση των στρατιωτικοπολιτικών στρατοπέδων, των βάσεων των ξένων δυνάμεων. Μπορεί να συνεργαστούμε με άλλη πολιτική δύναμη, γιατί πιστεύουμε κι οι δύο σε μιá αδέσμευτη εξωτερική πολιτική. Αυτές οι σχέσεις, που είναι διμερείς, μπορούν βεβαίως να γίνουν και ομαδικές, δηλαδή μπορεί να βρεθούμε, αν υπάρχει κοινός στόχος, πολλά, πέραν των δύο κομμάτων ή πολιτικών κινήματων, και θα προσπαθήσω να κάνω ορισμένες συγκεκριμένες αναφορές, για να προσδιορίσουμε ακριβώς τί έννοούμε : Για παράδειγμα, με την 'Οργάνωση για την 'Απελευθέρωση της Παλαιστίνης θέλουμε στενή συνεργασία. Κοινοί μας στόχοι είναι για τους Παλαιστίνιους ή απόκτηση μιáς πατρίδας, γι'αυτούς ή απελευθέρωση της Κύπρου από ξένη κατοχή, ή αποχώρηση των βάσεων των μεγάλων δυνάμεων. Κοινός μας στόχος είναι ή αδέσμευτη πολιτική που μάς δίνει με την Ο.Α.Π. Με όλα τα Κόμματα που ακολουθούν αδέσμευτη πολιτική, και αυτά που είναι κυβερνώντα - π.χ. Γιουγκοσλαβία - επιθυμούμε να διατηρήσουμε στενές σχέσεις. 'Η στάση τους οδηγεί σε μιá αποδυνάμωση των πολιτικοστρατιωτικών μπλόκ Πάνω σ' αυτό δύο λόγια : 'Εχουμε το Κίνημα των 'Αδεσμεύτων, στο οποίο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά ανήκε αν ήταν Κυβέρνηση και τούτο γιατί στο Κίνημα των 'Αδεσμεύτων εκπροσωπούνται κυβερνήσεις κι όχι Κόμματα. 'Η δική μας τοποθέτηση είναι ότι, όταν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά είναι στην Κυβέρνηση, θά τοποθετήσει την 'Ελλάδα στο Κίνημα των 'Αδεσμεύτων.

'Υπάρχει ύστερα ή κατηγορία Κομμάτων που είναι συγγενή πολιτικοϊδεολογικά. Κανένα Κόμμα ή Κίνημα δεν γνωρίζω, που να είναι ταυτόσημο ιδεολογικοπολιτικά με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. 'Εχουμε κι έμεις το δικαίωμα να χαράξουμε το δικό μας, τον 'Ελληνικό τρόπο, προς το σοσιαλισμό. Και δεν υπάρχει λόγος να αντιγράψουμε άλλα πρότυπα, αλλά να πάρουμε από τις έμπειρίες των άλλων χωρών, ό,τι καλύτερο, ό,τι χρησιμότερο, προσαρμοσμένο βέβαια στις δικές μας ιστορικές συνθήκες, παράδοση, δομή της χώρας, κ.ά.

Τόν 'Ιούνη θά έχουμε, έδω στην 'Αθήνα - αν δεν είμαστε σε εποχή έκλογικής αναμέτρησης - ένα σεμινάριο πάνω στη "μετάβαση προς το σοσιαλισμό", από προσωπικότητες παγκόσμιας φήμης και έμβελειας, το οποίο θά συμβάλλει πάρα πολύ στο να μελετήσουμε πληρέστερα το είδος των δεσχερειών που θά αντιμετωπίσουμε, τη μέθοδο με την οποία μπορούμε να χαράξουμε μιá πορεία, που θά ελαχιστοποιήσει τους κλυδωνισμούς και που θά επιτρέψει την ειρηνική μετάβαση στο σοσιαλισμό.

Τέτοια συγγενή ιδεολογικοπολιτικά κόμματα βρίσκουμε π.χ. το Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα και ιδιαίτερα την αριστερή του πτέρυγα, ΣΕΡΕΣ. Μεγάλη απόσταση έχουμε φυσικά ιδεολογικοπολιτικά από ένα κόμμα σαν το Έργατικό Κόμμα της Αγγλίας και το SPD, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Δυτικής Γερμανίας, πού ο κοινωνικός τους και ο ιδεολογικός τους δραματισμός αφορά πραγματικά μία νέα, σύγχρονη φάση του μονοπωλιακού καπιταλισμού και όχι τη δόμηση μιάς σοσιαλιστικής κοινωνίας. Πάνω σ'αυτά πρέπει να είμαστε απόλυτα ξεκάθαροι, ότι αν συνδεθούμε με το Έργατικό Κόμμα της Αγγλίας ή με το SPD της Δυτικής Γερμανίας, οι λόγοι δεν θα είναι η ιδεολογικοπολιτική συγγένεια, αλλά κάποιος άλλος.

Συγκεκριμένα επειδή μιλάμε για το SPD και επειδή πράγματι είχαμε μία πρώτη επαφή με τον Β. Μπράντ και τους επιτελείς του Κόμματος στη Γερμανία, θα άξιζε να πω μερικά λόγια για το κλίμα πού επικρατεί στο κόμμα αυτό και στη βάση πάνω στην οποία μπορεί να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας.

Σε κάθε περίπτωση ήταν και είναι θέση μας, ότι αυτό πού ονομάζεται Δυτική Εύρώπη βρίσκεται κάτω από την καθοδήγηση, ήγεσία των ΗΠΑ. Οι όποιες όχι μόνο προσφέρουν την πυρηνική ομπρέλλα για την κάλυψη της άμυνας των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά ταυτόχρονα ελέγχουν και σημαντικό τμήμα της ευρωπαϊκής οικονομίας, μέσω των πολυεθνικών, πού έχουν σαν βάση τους τις ΗΠΑ. Και όταν ο κ. Κραμανλής, ή Δεξιά, αλλά και άλλοι, μιλάνε για μία ανεξάρτητη δύναμη πού θα λέγεται Δυτική Εύρώπη ... και ανάμεσα στους δύο συνασπισμούς, έμεϊς τονίζουμε ότι η Δυτική Εύρώπη, πολιτικά και στρατιωτικά είναι μία προέκταση των ΗΠΑ. Αυτό, όπως ξέρετε είναι θέση σωστή και θέση πού ακόμη και σήμερα πρεσβεύουμε, παρά ταύτα όμως, θα είναι λάθος για ένα Κόμμα ή Κίνημα σαν το δικό μας να μην παρακολουθεί στενά την αλλαγή των αποχρώσεων, την ανάπτυξη νέων - υποτυπωδών ακόμη - διαδικασιών πού υπονομεύουν αυτή τη σχέση εξάρτησης των χωρών της Δυτικής Εύρώπης από τις ΗΠΑ.

Αυτή η τετραετία του Κάρτερ - και δεν αναφέρομαι μόνο στο πρόσωπό - αλλά αναφέρομαι στην πολιτική του κατεστημένου των ΗΠΑ, δηλ. το πολιτικό, βιομηχανικό, στρατιωτικό κατεστημένο - έχει δημιουργήσει πραγματικά προβλήματα στη Δυτική Εύρώπη. Θα αναφέρω μόνο μερικά : Ένα είναι η περίφημη βόμβα νετρονίου. Αφού οι Αμερικάνοι την επέβαλαν στην Εύρώπη και εξετέθησαν οι Ευρωπαίοι, ειδικά οι Δυτικογερμανοί, παρά την αντίθεση του Λαού τους σε κάτι τέτοιες εξελίξεις, ύστερα η Αμερική άλλαξε πορεία και ανακοίνωσε ότι δεν πρόκειται να παραγάγει τώρα τη βόμβα νετρονίου. Άφησε, σαφώς, πολύ έκτεθειμένες τις σύμμαχες χώρες και ιδιαίτερα τη Δυτική Γερμανία.

Παράδειγμα άλλο : Αφορά το Ιράν. Η Δυτική Γερμανία και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες εξαρτώμενες σημαντικά σε ότι αφορά τα πετρέλαια από το ΙΡΑΝ - όπως και η

Ίαπωνία - κλήθηκαν νά πάρουν αντίποινα κατά τοῦ ΙΡΑΝ, ἄσχετα ἀπό τήν ἰδεολογική, πολιτική τους τοποθέτηση. Εἶναι πραγματικά σάν νά τοὺς προκαλεῖ ἡ Ἀμερική σέ μιὰ πράξη αὐτοκτονίας. Καί ὑπάρχουν ὅρια αὐτοθυσίας στό βωμό τῶν συ-μαχικῶν δεσμῶν. Ὑπάρχει μιὰ πιθανότητα νά ναρκοθετήσουν οἱ Ἀμερικανοί τόν Περσικό κόλπο, πού μπορεῖ νά πλήξει τό ΙΡΑΝ, ἀλλά καί μπορεῖ νά πλήξει καί ἐνδιάμεσα τοὺς συμμάχους τῶν ΗΠΑ. Ἀλλά καμμιά διάθεση δέν ὑπάρχει στήν Εὐρώπη γιά ἀντίποινα λόγω τῶν ὁμήρων ἢ ἄλλων πράξεων τοῦ καθεστώτος τοῦ ΙΡΑΝ.

Ὑπάρχει ἡ εἰσβολή στό Ἀφγανιστάν. Ἡ ὅλη ἱστορία εἶναι μακρά. Ἀρχισε τό 1978, ὅταν ἀνετράπη ὁ Ντάουντ. Σ'αὐτό τό θέμα ἐνεπλάκη κατά πολύ ἀρνητικό τρόπο ἡ ΕΣΣΔ ὄχι τό 1979 ἀλλά τό 1978, ὅταν ξεκίνησε αὐτή ἡ ἱστορία. Βεβαίως αὐτό ἔφερε τίς ΗΠΑ σέ ἄμεσο συναγερμό. Ὑπάρχει κι ἄλλη ἄποψη γιά τή σημασία τοῦ Ἀφγανιστάν, ἡ ἀμερικανική ἄποψη, τήν ὁποία δέν συμπερίζονται οἱ Εὐρωπαῖοι. Οἱ Εὐρωπαῖοι θεωροῦν ὅτι ἡ ΕΣΣΔ ἀναγκάσθηκε νά εἰσβάλλει στό Ἀφγανιστάν κι ὅτι αὐτό δέν ἀποτελεῖ πρῶτο βῆμα σέ ἄλλα βήματα πού ὁδηγοῦν σέ κατάληψη καί σέ κατοχή τοῦ χώρου πρὸς τόν Περσικό Κόλπο καί συμπίπτει μέ τήν τοποθέτηση τῆ δικῆς μας, ὅτι εἶναι ἐπιχείρηση περιορισμένης ἐμβέλειας. Τό κατεστημένο τῶν ΗΠΑ, ἤδη μέσα σέ κλίμα ψυχροπολεμικό - εἶχαν ἐπιβάλλει στοὺς Αὐτικογερμανοὺς τήν ἐγκατάσταση στρατηγικῶν πυράυλων "ΠΕΡΣΙΓΚ 2" καί "ΚΡΟΥΖ" - σ'ένα κλίμα πραγματικά ὑστερικά ἱμπεριαλιστικό, εἶδε τό Ἀφγανιστάν σάν πρῶτο βῆμα ἐπέκτασης τῶν Σοβιετ πρὸς τόν Περσικό Κόλπο καί ἀρχισε μιὰ σειρά ἀπὸ ἀντίποινα, τὰ ὁποία ὁδηγοῦν μέ γρήγορο ρυθμό, πού περιέχει φυσικά, ὅσο σκληραίνει, καί μεγαλύτερες δυνατότητες, γιά θερμό πόλεμο καί ἀνοιχτή σύγκρουση.

Ἡ Αὐτική Εὐρώπη, ἡ Γαλλία σέ κάθε περίπτωση καί ἡ Αὐτική Γερμανία, μπροστά σ'αὐτήν τήν πολιτική τῶν ΗΠΑ πρὸς τό ΙΡΑΝ καί πρὸς τήν ΕΣΣΔ ὁδηγεῖται σέ πράξεις τίς ὁποῖες τελικά, δέν ἐπιθυμεῖ νά κάνει, γιατί ὑπονομεύουν τή μακρόχρονη πολιτική της. Ἡ Αὐτική Γερμανία σήμερα ἔχει ἐμπόριο σημαντικώτατο καί μέ τήν ΕΣΣΔ καί τό Ἀνατολικό μπλόκ. Ἀπό καθαρά οἰκονομική ἄποψη σέ μιὰ περίοδο κρίσης τοῦ καπιταλισμοῦ, νά διακόψει αὐτές τίς σχέσεις ἡ Γερμανία θά εἶναι κτύπημα ἀδυσώπητο καί τό γερμανικό θαῦμα θά μετατραπεῖ σέ γερμανικό δυστύχημα. Καί δεύτερο εἶναι ὅτι βρίσκεται στήν πρώτη γραμμή τῆς σύγκρουσης /Ἀνατολική Γερμανία - Αὐτική Γερμανία/. Γνωρίζουν ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι θά πληρώσουν τό λογαριασμό. Καί εἶναι τέτοια ἡ φοβία πού διακατέχει τή Δύση σέ περίπτωση πού οἱ δύο μεγάλοι συγκρουσθοῦν, ὥστε πραγματικά εἶναι δύσκολο ἂν ὄχι ἀδύνατο γιά τή Δ. Γερμανία νά ἀκολουθήσει μιὰ πολιτική ἀντιποίνων, ψυχροπολεμική, πρὸς ἀνατολάς. Καί νά μὴν ξεχνᾶμε ὅτι βαθύτερα, στή σκέψη τῶν Αὐτικογερμανῶν καί τοῦ SPD, ὑπάρχει ἓνα ὄραμα συνένωσης, ὁμοσπονδιαποίησης ἢ ἑνώσης, Αὐτικῆς καί Ἀνατολικῆς Γερμανίας. Κάτι πού μακροπρόθεσμα συνεπάγεται ἀποχώρηση ἀπὸ τό στρατιωτικό σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ.

Καί είναι πράγματι σημαντικό νά διαπιστώσει κανείς πώς αυτές οί διεργασίες έχουν οδηγήσει τό συντηρητικό, κατά τά άλλα, κόμμα τής Σοσιαλδημοκρατίας τής Γερμανίας, πού είναι καί ήταν έκφραστής του σύγχρονου μονοπωλιακού καπιταλισμού, σέ θέσεις, πού θά ήταν άδιανόητο νά πάρει τρία ως τέσσερα χρόνια πρίν. Π.χ., όχι μόνο άσκει πλέον άνοιχτή κριτική τής πολιτικής τών ΗΠΑ - καί χθές ακόμη ο Σμίτ μίλησε καί διαχώρησε ξεκάθαρα τή θέση του - αλλά ταυτόχρονα ένισχύει έθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, όπως είναι οί Σαντινίστας καί ο Μουγκάμπε. Πρόκειται γιά μιá νέα πολιτική, στόχος τής οποίας είναι ουσιαστικά ή διατήρηση τής ίσορροπίας καί ή ειρήνη, ή ύφεση, ή οποία τή συμφέρει καί ή άποφυγή επιδείνωσης τής κατάστασης διεθνώς. "Ωστε στήν Εύρώπη, γιά πρώτη φορά, πέραν τής Γαλλίας, έρχεται καί ή Γερμανία νά παίξει δειλά, προσεχτικά ένα ρόλο πού αρχίζει νά μοιάζει μέ τόν γαλλικό. Είναι κάτι τό όποιο δέν μπορεί νά άγνοήσει κανείς, κάτι πού πρέπει νά ληφθεΐ υπ'όψη. Σέ κείνο τό σημείο άκριβώς, δηλαδή τή συμβολή στήν ύφεση, στήν άποδυνάμωση τών στρατιωτικών μπλόκ, στήν προώθηση τών άδεσμεύτων κινήματων, σ'όλο αυτό τό χώρο, υπάρχει δυνατότητα δημιουργικής συνεργασίας, έφ'όσον ξέρουμε ποιά είναι τά όριά της. Δέν άφορούν τό κοινωνικό καθεστώς τό όποιο πιστεύει καί γιά τό όποιο εργάζεται τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. Άλλο τό ένα καί άλλο τό άλλο.

Νά ποΐμε δύο λόγια καί γιά τό πολύ πετυχημένο ταξίδι στό ΙΡΑΚ. Στήν περίπτωση του ΙΡΑΚ, ο ρόλος τών όποιο παίζει σήμερα καί στό χώρο τών άδεσμεύτων καί στό χώρο τών άραβικών χωρών, του άραβικού έθνους όπως λένε, είναι πάρα πολύ σημαντικός. Τό ΙΡΑΚ είναι τοποθετημένο στό χώρο τών άδεσμεύτων ξεκάθαρα. Έχει μέν τό στρατιωτικό του έξοπλισμό, κυρίως από τήν ΕΣΣΔ. "Όμως, κατάγγειλε τήν επέμβαση στό Άφγανιστάν, τής ΕΣΣΔ. Διατηρεί περίπου σέ ισοπάροσταση έμπορικές, οικονομικές, πολιτιστικές σχέσεις μέ τίς δύο υπερδυνάμεις. "Ο Σαντάμ Χουσεΐν έχει μιá ολοκληρωμένη, θά έλεγε κανείς, αντίληψη, πάνω στό θέμα τής έθνικής ανεξαρτησίας. Πρίν από 30-40 χρόνια άρκοΐσε νά διώξει στόν άρμοστή τής ξένης μητρόπολης, νά φτιάξεις δικό σου στρατό καί νά πεις "είμαστε ανεξάρτητοι". Σήμερα, ανεξαρτησίασημαίνει ότι έχεις πολλές πηγές έξοπλισμού. Πρωτ'άπ'όλα, τή δική σου πολεμική βιομηχανία άναπτυγμένη, σημαίνει ότι, έμπορικά, δέν έξαρτάσαι από έναν συναισπισμό ή από μιá χώρα, αλλά από μιá σειρά, από ένα φάσμα χωρών. "Όμοια στίς έξαγωγές σου καί σ'ότι άφορά τίς επενδύσεις στή χώρα σου. Καί είναι τόσο συνειδητή αυτή ή πολιτική τής ανεξαρτησίας, ώστε τά πετρέλαια του ΙΡΑΚ πωλούνται σέ 65 διαφορετικές χώρες, δηλαδή μεγιστοποιείται ο αριθμός τών χωρών στίς όποιες πουλάνε πετρέλαιο. Καί αυτό είναι πολύ σημαντικό. "Η ήγεσία του ΙΡΑΚ σήμερα παίζει ένα ρόλο πάρα πολύ θετικό, τόσο στους άδέσμευτους, όσο καί στό άραβικό έθνος, όπως τό λένε.

Μερικά λόγια τώρα γιά τή συμβολή, γιά τή συμμετοχή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. σέ διάφορες ομάδες Κομμάτων. Γνωρίζουμε ότι συμμετέχουμε σ'αυτό πού λέγεται PSOM, στήν "Οργάνωση τών Προοδευτικών καί Σοσιαλιστικών Κομμάτων τής Μεσογείου. Έχουν γίνει,

ήδη, δύο συνδιασκέψεις, μία στη Μάλτα - 1977- και μία στην Αθήνα -1979. Ποιός είναι ο κοινός μας χώρος εκεί ; Τί κοινό έχουμε με τις άλλες χώρες που συμμετέχουν (Κύπρος, Λιβύη, Αλγερία, κ.λ.π.); Είναι η αδέσμευτη πολιτική, Είναι ο εθνικοαπελευθερωτικός χαρακτήρας των καθεστώτων της Αφρικής, ιδίως της Β. Αφρικής βασικά και της Μέσης Ανατολής. Είναι η θέση πως η Μεσόγειος ανήκει στους Μεσογειακούς Λαούς. Πως ξένες βάσεις και ξένοι στόλοι, είτε αμερικάνικοι είτε σοβιετικοί, πρέπει να φύγουν από τη Μεσόγειο. Αυτά είναι τα βασικά στοιχεία. Αυτή είναι η επικάλυψη, ο τόπος που επικαλύπτεται από τη δική μας και τη δική τους θέση και που μας επιτρέπει να συμμετέχουμε ισότιμα σ' αυτή τη μάχη και σ' αυτόν τον αγώνα. Αν είμαστε Κυβέρνηση θα πηγαίναμε στο Κίνημα των Αδέσμευτων. Γιατί το μόνο αντικείμενο της συνεργασίας είναι η προώθηση της αδέσμευτης πολιτικής, η αλληλοβοήθεια ανάμεσα στις αδέσμευτες χώρες και η αποδυνάμωση των στρατιωτικοπολεμικών συνασπισμών.

Στη σοσιαλιστική διεθνή δεν ανήκουμε και ούτε πρόκειται να ανήκουμε. Για ποιό λόγο όμως ; Για τον απλούστατο λόγο ότι η διεθνής αποτελεί ένα όργανο συντονιστικό όλων των Κομμάτων που ανήκουν σ' αυτή, με αποφάσεις που ουσιαστικά είναι δεσμευτικές για τα συμμετέχοντα Κόμματα και δεν αφορούν κάτι το συγκεκριμένο, κάποιον κοινό τόπο που επικαλυπτόμεθα και τις διεθνείς σχέσεις των Κομμάτων. Π.χ. για τις σχέσεις με το Ισραήλ, ως πούμε, ή αν θέλετε και η Τουρκία, ή όποια είναι επεκτατική δύναμη και κατέλαβε την Κύπρο και που κι αυτή ανήκει εκεί. Συντονίζεται, δηλαδή η δραστηριότητα των Κομμάτων όχι σέ κάποιο συγκεκριμένο θέμα, που είναι κοινός τόπος, αλλά σ' όλο το φάσμα της πολιτικής των κομμάτων αυτών, πράγμα το οποίο βεβαίως είναι σαν την προκρούστειο κλίνη και δεν μας πάει. Δεν είναι κάτι το οποίο είναι επιτρεπτό με βάση το σκεπτικό ότι εμείς ακολουθούμε μία πολιτική ως Κόμμα, που θα ακολουθούσαμε και σαν Κυβέρνηση.

Λέμε ΝΑΙ στη σοσιαλιστική ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η ομάδα αυτή διαρτίζεται από εργατικά, σοσιαλιστικά, σοσιαλδημοκρατικά κόμματα. Όμως εκεί δεν επιβάλλεται κοινή γραμμή. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αν μέν συμφωνήσουν τα κόμματα που συμμετέχουν σ' αυτή την ομάδα σ' όλα τα σημεία, θα ψηφίσουν τό ίδιο, Αλλά δεν υπάρχει καμιά δέσμευση, αν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν συμφωνεί με μία θέση των άλλων. Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. στη Βουλή την Ευρωπαϊκή θα ψηφίσει τις δικές του θέσεις. Δεν δένεται από μία συλλογική απόφαση. Δεν υπάρχει, μ' άλλα λόγια, δεσμευτική συλλογική απόφαση. Και αυτό τό τονίζω. Είναι τελείως άλλο πράγμα από τη Σοσιαλιστική διεθνή.

Ανοίγεται τώρα, για πρώτη φορά, και η δυνατότητα να υπάρξει και μία ομάδα σοσιαλιστικών κομμάτων της Νότιας Ευρώπης. Αυτό είναι άλλο θέμα. Τό ερώτημα είναι αν θα συμμετάσχει σ' αυτήν την ομάδα τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή όχι. Η απάντηση σ' αυτό θα δοθεί όταν γνωρίζουμε σέ τί αφορά αυτή η συνεργασία.